

FELADATOK

A mohácsi csata

*Valósak a következő állítások, vagy megállják a helyüket? Jelöld be, hogy igazak vagy hamisak!
Az első állítás egy példa, hogy töltsétek ki a feladatlapot!*

	igaz	hamis
A csatát a magyar haderő támadása indította el, a hadvezérek célja az volt, hogy a török katonai egységeket külön-külön próbálják megverni.	X	
A magyar haderő tűzerejét tekintve Európa élvonalába tartozott, és ezt meg is mutatta a csatában: az ágyúk teljes állományát bevetették a török ellen.		
A csata fordulópontja a török ágyúk sortüze volt, amely megzavarta, majd megállította a magyar előretörést.		
A vármegyékből várható katonaság több mint a fele nem jelent meg a király seregében.		
A szultán serege a győzelem után azonnal visszahúzódott az oszmán birodalom területére, nehogy kitegye magát egy magyar támadásnak, tartva a királytól, hisz vele nem találkoztak a csatatéren.		
A törököknek Mohács felé biztosítaniuk kellett az utánpótlási vonalakat, ezért az útjukba eső végvárat. Pétervárad és Újlak, Erdőd és Eszék rövid ostromok után török kézre került.		
Amennyiben minden várt erősítés megérkezett volna, II. Lajos hadserege létszámban hasonló lehetett volna a szultáni haderővel.		
A csata helyét a török fél választotta ki, hiszen az előrenyomulás alkalmával ott táborozott le, ahol neki megfelelt. Az óvatos szultán a patakok és a mocsár védelmét választotta a magyarokkal szemben.		
A csata pontos helye máig ismeretlen, egy kutatócsoport már tíz éve annak feltárásával foglalkozik a terepen, régészeti és antropológiai kutatásokat is felhasználva.		
Magyarország külföldi segítségben bízott a törökkel szemben, I. Ferenc francia király küldött is pénzt, de az csak a csata után érkezett meg a budai királyi udvarba.		
A magyar főurak példamutatóan nagy többségben megjelentek a király táborában, többségük el is esett a csatában.		
A magyar haderő még alkalmazta a huszita harcmodor bizonyos elemeit, mint pl. a szekervár állítását.		
A királyi sereg könnyűlovasságát hagyományosan magyarok alkották, hiszen a déli végvárakban is ők alkották a védők többségét.		

a csapat száma:

MEGKÉRDEZTÜK ŐFELSÉGÉT, mit is kell tudnunk a híres fekete seregről...

Riporter: Felség, tudomásunk szerint az ország bevételei nem voltak elegendőek a sereg fenntartására. Kik voltak a legkitartóbb külföldi támogatói?

Mátyás király: *[nevezd meg kettőt!]* (2 pont)

Riporter: A német-római császár viszont nem volt a támogatói között. Mikkel vádolta meg Önt a császár?

Mátyás király: *[nevezd meg kettőt!]*
..... (2 pont)

Riporter: És a félelmetes Jiskra? Vele hogy alakult a kapcsolata? Az Ön édesapja sem tudta legyőzni a rablóvezért...

Mátyás király: *[írd le, miben egyeztek meg, Mátyás és Jiskra, hogy mindketten jól jártak!]*
..... (2 pont)

Riporter: Milyen fegyvernemek voltak jelen a fekete seregben?

Mátyás király: *[nevezd meg négyet!]* (2 pont)

Riporter: Tudomásunk van arról, hogy nagy létszámban szolgáltak Felséged seregében szerb katonák is. Tudjuk, hogy a végvárok katonái között is sokan voltak, de milyen fegyvernemben voltak jelen?

Mátyás király: *[nevezd meg kettőt!]* (2 pont)

Riporter: Tudjuk, hogy mennyiféle nép szolgált Felséged seregében. Hogyan értették meg egymást?

Mátyás király: *[nevezd meg!]* (1 pont)

Riporter: De azért gondolom, hogy a seregében szolgáló török katonák ezt nem beszélték, ugye? Hogy kerültek egyáltalán törökök az Ön katonái közé? Elmesélné, Felség?

Mátyás király: *[utalj az eseményre, az évre és arra, miért lettek a törökök Mátyás katonái!]*
.....
..... (3 pont)

Riporter: 1475 után már nem találkozunk híres zsoldosaival a török fronton. Milyen területen találkozunk velük ezután? Ki ellen háborúzott ott és mi volt a háború tétje?

Mátyás király: *[nevezd meg a tartományt, az ellenfelet és a háború okát!]*
..... (3 pont)

Riporter: Arról is hallottunk, hogy második apósát is ki kellett segítenie. Meséljen erről, kérem!

Mátyás király: *[nevezd meg a helyet, az időpontot és az eseményt röviden!]*
..... (3 pont)

Riporter: Felség, nagyon megtisztelő volt számunkra a beszélgetést, köszönöm a hallgatók nevében is!

a csapat száma:

A képeken híres törökverők láthatók. Mi a nevük? Írjátok a képek alá!

M – haditetteivel az ország határain kívül is komoly elismerést, a török szemében pedig félelmet vívott ki

N – karrierjét saját tehetségének köszönhette, nem volt uralkodói őse

O – csak a huszitákkal szemben volt sikertelen

P – egy török elleni csatában halt hősi halált

Q – „két kardot vesz kezébe s üvöltő oroszlánként mindenütt vérben gázol”

R – Csontmezőnél csatázott, a tét az új király személye, kiléte volt

S – megmentette Nándorfehérvárt a törököktől

T – járvány, fertőző betegség okozta halálát

U – annak ellenére, hogy magas méltóságot viselt, csupán egy vár kapcsolódik a nevéhez, nem halmozta azokat

V – megpályázta a nádori címet, de nem sikerült megszereznie

W – személyesen is ismerte Hunyadi Mátyást

X – biztos, hogy szülei (vagy úgy is mondhatjuk, hogy édesapja) más pályát szántak neki, mint amivel híressé vált

Y – nemcsak a törökök ellen, Velence ellen is harcolt

Z – kormányzói cím

MEGOLDÁS:

A		B		C		D		A+B	B+C	C+D	A+C	B+D	A+D

A+B+C	B+C+D	A+B+C+D	egyik sem

TÖRTÉNELMI TOTÓ

1. Ki volt az 1456-os nándorfehérvári ostrom híres ferences szerzetese?

- 1 – Dugovics Titusz
- 2 – Kapisztrán János
- 3 – Giuliano Cesarini

2. Ki szerezte meg Nándorfehérvárt a magyar királyság részére?

- 1 – Zsigmond
- 2 – Hunyadi János
- X – I. Ulászló

3. Hol található Hunyadi János sírja?

- 1 – Gyulafehérvárott
- 2 – Budán
- X – Nándorfehérváron

4. Könnyűlovas portyázó török katonák. Kik ők?

- 1 – aszabok
- 2 – topcsik
- X – akindzsik

5. Kiket neveztek a 15. században zsebrákoknak?

- 1 – a koldusokat
- 2 – a kereszteseket
- X – a huszitákat

6. Hol arattunk fényes győzelmet a törökök felett nem sokkal Mohács előtt?

- 1 – Szávaszentdemeternél
- 2 – Marosszentimrénél
- X – Kenyérmezőn

7. Mi volt a topcsi feladata

- 1 – tüzér
- 2 – portyázás
- X – reguláris lovaskatona

8. Melyik csata jelentette a középkori lovagi hadviselés vereségét a Balkánon?

- 1 – a várnai csata
- 2 – a nikápolyi csata
- X – a mohácsi csata

9. Melyik királyunk halt meg csataterén?

- 1 – Zsigmond
- 2 – II. Lajos
- X – I. Ulászló

10. Hány napig bírták az ostromot Nándorfehérvár védői 1521-ben?

- 1 – 66
- 2 – 21
- X – 4

11. Ki volt a janicsárok főparancsnoka?

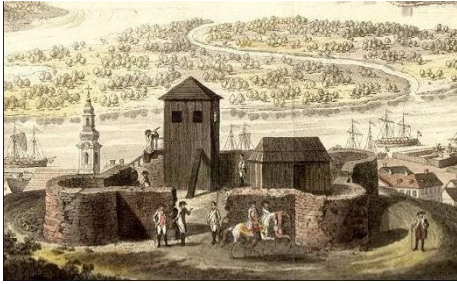
- 1 – a bég
- 2 – az aga
- X – a pasa

12. Melyik ország uralkodója volt Vlad Tepes?

- 1 – Moldva
- 2 – Szerbia
- X – Havasalföld

13. Melyik esemény szemtanúi voltak Krusevác, a Zlatica-hágó és Niš?

- 1 – a hosszú hadjárat
- 2 – Mátyás boszniai hadjárata
- X – Szulejmán felvonulása Mohács felé

A vár neve: **Zimony**

Betűjele a térképen: **E**

A várra érvényes állítások:

7

A vár neve:

Betűjele a térképen:

A várra érvényes állítások:

A vár neve:

Betűjele a térképen:

A várra érvényes állítások:

A vár neve:

Betűjele a térképen:

A várra érvényes állítások:

A vár neve:

Betűjele a térképen:

A várra érvényes állítások:

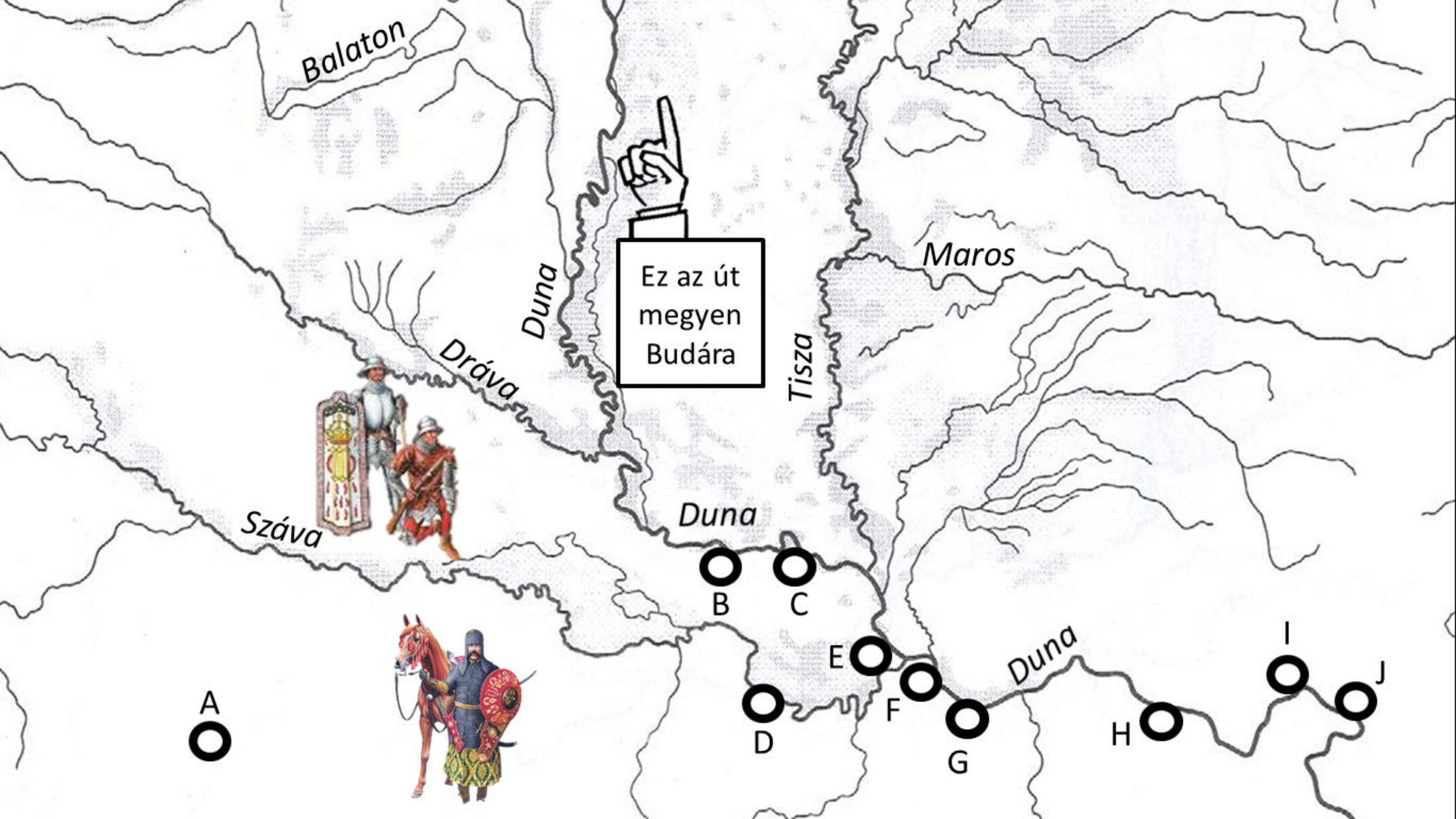

A vár neve:

Betűjele a térképen:

A várra érvényes állítások:

- 1 – a török által újonnan épített vár, amit csak hosszú ostrom után, csellel tudott elfoglalni Mátyás
- 2 – a szerb uralkodó utolsó székhelye, amit a törökök 1459-ben elfoglaltak
- 3 – a törökök mindig kudarcot vallottak falai alatt, de végül 1521. augusztus 29-én sikeresek voltak
- 4 – ezt a várat már Zsigmond is meg akarta szerezni, de a törökök gyorsabbak voltak és elfoglalták
- 5 – a horvát területeket védő boszniai várat Mátyás sikeresen elfoglalta majd visszaverte a támadókat
- 6 – egy ideig Szilágyi Mihály volt a várkapitánya, ezért is ismerhette minden pontját a várnak
- 7 – itt halt meg Hunyadi János, a törökverő
- 8 – Corvin János 1501-ben felmentette a török ostrom alól
- 9 – 1521-ben a törökök egyetlen rohammal elfoglalták, a kb. 100 védő többsége a végsőkig harcolt
- 10 – ennek a várnak a közelében esett török fogságba Szilágyi Mihály
- 11 – a török dunai flotta egyik állomáshelye volt a várnál

Balaton

Ez az út
megyen
Budára

Maros

Tisza

Duna

Dráva

Száva

Duna

Duna

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

MEGOLDÁSOK

a csapat száma:

A mohácsi csata

Valóságok a következő állítások, vagy megállják a helyüket? Jelöld be, hogy igazak vagy hamisak! Az első állítás egy példa, hogy töltsétek ki a feladatlapot!

	igaz	hamis
A csatát a magyar haderő támadása indította el, a hadvezérek célja az volt, hogy a török katonai egységeket külön-külön próbálják megverni.	X	
A magyar haderő tüzerejét tekintve Európa élvonalába tartozott, és ezt meg is mutatta a csatában: az ágyúk teljes állományát bevetették a török ellen.		X
A csata fordulópontja a török ágyúk sortüze volt, amely megzavarta, majd megállította a magyar előretörést.		X
A vármegyékből várható katonaság több mint a fele nem jelent meg a király seregében.	X	
A szultán serege a győzelem után azonnal visszahúzódott az oszmán birodalom területére, nehogy kitegye magát egy magyar támadásnak, tartva a királytól, hisz vele nem találkoztak a csatatéren.		X
A törököknek Mohács felé biztosítaniuk kellett az utánpótlási vonalakat, ezért az útjukba eső végvárat. Pétervárad és Újlak, Erdőd és Eszék rövid ostromok után török kézre került.	X	
Amennyiben minden várt erősítés megérkezett volna, II. Lajos hadserege létszámban hasonló lehetett volna a szultáni haderővel.	X	
A csata helyét a török fél választotta ki, hiszen az előrenyomulás alkalmával ott táborozott le, ahol neki megfelelt. Az óvatos szultán a patakok és a mocsár védelmét választotta a magyarokkal szemben.		X
A csata pontos helye máig ismeretlen, egy kutatócsoport már tíz éve annak feltárásával foglalkozik a terepen, régészeti és antropológiai kutatásokat is felhasználva.	X	
Magyarország külföldi segítségben bízott a törökkel szemben, I. Ferenc francia király küldött is pénzt, de az csak a csata után érkezett meg a budai királyi udvarba.		X
A magyar főurak példamutatóan nagy többségben megjelentek a király táborában, többségük el is esett a csatában.		X
A magyar haderő még alkalmazta a huszita harcmodor bizonyos elemeit, mint pl. a szekérvár állítását.	X	
A királyi sereg könnyűlovasságát hagyományosan magyarok alkották, hiszen a déli végvárakban is ők alkották a védők többségét.		X

MEGKÉRDEZTÜK ŐFELSÉGÉT, mit is kell tudnunk a híres fekete seregről...

Riporter: Felség, tudomásunk szerint az ország bevételei nem voltak elegendőek a sereg fenntartására. Kik voltak a legkitartóbb külföldi támogatói?

Mátyás király: *[nevezz meg kettőt!]* A pápa (Vatikán, Szentszék) és Velence (2 pont)

Riporter: A német-római császár viszont nem volt a támogatói között. Mikkel vádolta meg Önt a császár?

Mátyás király: *[nevezz meg kettőt!]* Azt állította, hogy a kapott pénzt leginkább ellene használtam fel, és volt, hogy a törökkel megegyezve átengedtem a magyar területeken a fosztogató törököket az ő területére, Stájerországba. (2 pont)

Riporter: És a félelmetes Jiskra? Vele hogy alakult a kapcsolata? Az Ön édesapja sem tudta legyőzni a rablóvezért...

Mátyás király: *[írd le, miben egyeztek meg, Mátyás és Jiskra, hogy mindketten jól jártak!]* Én birtokokat adtam neki (Lippát és Solymost), ő pedig embereivel a szolgálatomba állt. (2 pont)

Riporter: Milyen fegyvernemek voltak jelen a fekete seregben?

Mátyás király: *[nevezz meg négyet!]* Nehézlovasság – könnyűlovasság – gyalogság – tüzérség – naszádosok (2 pont)

Riporter: Tudomásunk van arról, hogy nagy létszámban szolgáltak Felséged seregében szerb katonák is. Tudjuk, hogy a végvárok katonái között is sokan voltak, de milyen fegyvernemben voltak jelen?

Mátyás király: *[nevezz meg kettőt!]* A könnyűlovasságban a rác (szerb) huszárok és a naszádosok, sajkácsok között. (2 pont)

Riporter: Tudjuk, hogy mennyiféle nép szolgált Felséged seregében. Hogyan értették meg egymást?

Mátyás király: [*nevezd meg!*] A „konyhalatin”-nak csúfolt egyszerű nyelven.

(1 pont)

Riporter: De azért gondolom, hogy a seregében szolgáló török katonák ezt nem beszélték, ugye? Hogy kerültek egyáltalán törökök az Ön katonái közé? Elmesélné, Felség?

Mátyás király: [*utalj az eseményre, az évre és arra, miért lettek a törökök Mátyás katonái!*] 1463-ban nekiláttunk Jajca ostromának, és a várban rekedt janicsárok megadták magukat. De attól viszont féltek, hogy ha elengedjük őket, a szultán kivégzi mindegyiküket, ezért felajánlották szolgálatukat. Én pedig elfogadtam.

(3 pont)

Riporter: 1475 után már nem találkozunk híres zsoldosaival a török fronton. Milyen területen találkozunk velük ezután? Ki ellen háborúzott ott és mi volt a háború tétje?

Mátyás király: [*nevezd meg a tartományt, az ellenfelet és a háború okát!*] Igen, 1475 után Sziléziában harcoltunk a lengyel Jagelló Ulászló ellen, aki szintén viselte a cseh királyi címet. Mindketten igényt tartottunk a cseh koronára.

(3 pont)

Riporter: Arról is hallottunk, hogy második apósát is ki kellett segítenie. Meséljen erről, kérem!

Mátyás király: [*nevezd meg a helyet, az időpontot és az eseményt röviden!*] Igen, 1480-ban a törökök elfoglalták Otrantót, de 1481-ben sikerült visszafoglalni azt hű katonáim segítségével.

(3 pont)

Riporter: Felség, nagyon megtisztelő volt számunkra a beszélgetést, köszönöm a hallgatók nevében is!

a csapat száma:

A képeken híres törökverők láthatók. Mi a nevük? Írjátok a képek alá!

M – haditetteivel az ország határain kívül is komoly elismerést, a török szemében pedig félelmet vívott ki

N – karrierjét saját tehetségének köszönhette, nem volt uralkodói őse

O – csak a huszitákkal szemben volt sikertelen

P – egy török elleni csatában halt hősi halált

Q – „két kardot vesz kezébe s üvöltő oroszládként mindenütt vérben gázol”

R – Csontmezőnél csatázott, a tét az új király személye, kiléte volt

S – megmentette Nándorfehérvárt a törököktől

T – járvány, fertőző betegség okozta halálát

U – annak ellenére, hogy magas méltóságot viselt, csupán egy vár kapcsolódik a nevéhez, nem halmozta azokat

V – megpályázta a nádori címet, de nem sikerült megszereznie

W – személyesen is ismerte Hunyadi Mátyást

X – biztos, hogy szülei (vagy úgy is mondhatjuk, hogy édesapja) más pályát szántak neki, mint amivel híressé vált

Y – nemcsak a törökök ellen, Velence ellen is harcolt

Z – kormányzói cím

MEGOLDÁS:

A		B		C		D		A+B	B+C	C+D	A+C	B+D	A+D
L	V	K	Z	J	Q	I	Y	T	S	U	R	O	X

A+B+C	B+C+D	A+B+C+D	egyik sem
W	N	M	P

TÖRTÉNELMI TOTÓ

1. **Ki volt az 1456-os nándorfehérvári ostrom híres ferences szerzetese?**

- 1 – Dugovics Titusz
- 2 – Kapisztrán János
- 3 – Giuliano Cesarini

2. **Ki szerezte meg Nándorfehérvárt a magyar királyság részére?**

- 1 – Zsigmond
- 2 – Hunyadi János
- X – I. Ulászló

3. **Hol található Hunyadi János sírja?**

- 1 – Gyulafehérvárott
- 2 – Budán
- X – Nándorfehérváron

4. **Könnyűlovas portyázó török katonák. Kik ők?**

- 1 – aszabok
- 2 – topcsik
- X – akindzsik

5. **Kiket neveztek a 15. században zsebrákoknak?**

- 1 – a koldusokat
- 2 – a kereszteseket
- X – a huszitákat

6. **Hol arattunk fényes győzelmet a törökök felett nem sokkal Mohács előtt?**

- 1 – Szávaszentdemeternél
- 2 – Marosszentimrénél
- X – Kenyérmezőn

7. **Mi volt a topcsi feladata**

- 1 – tüzér
- 2 – portyázás
- X – reguláris lovaskatona

8. Melyik csata jelentette a középkori lovagi hadviselés vereségét a Balkánon?

1 – a várnai csata

2 – a nikápolyi csata

X – a mohácsi csata

9. Melyik királyunk halt meg csataterén?

1 – Zsigmond

2 – II. Lajos

X – I. Ulászló

10. Hány napig bírták az ostromot Nándorfehérvár védői 1521-ben?

1 – 66

2 – 21

X – 4

11. Ki volt a janicsárok főparancsnoka?

1 – a bég

2 – az aga

X – a pasa

12. Melyik ország uralkodója volt Vlad Tepes?

1 – Moldva

2 – Szerbia

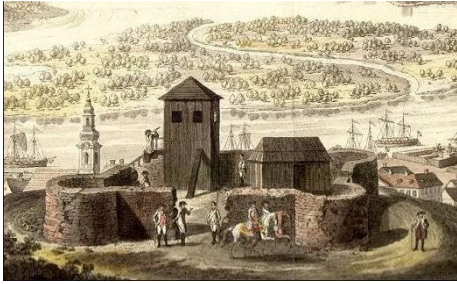
X – Havasalföld

13. Melyik esemény szemtanúi voltak Krusevác, a Zlatica-hágó és Niš?

1 – a hosszú hadjárat

2 – Mátyás boszniai hadjárata

X – Szulejmán felvonulása Mohács felé

A vár neve: **Zimony**

Betűjele a térképen: **E**

A várra érvényes állítások:

7

A vár neve: **Szabács**

Betűjele a térképen: **D**

A várra érvényes állítások:

1 - 9

A vár neve: **Galambóc**

Betűjele a térképen: **H**

A várra érvényes állítások:

4 - 11

A vár neve: **Szendrő**

Betűjele a térképen: **G**

A várra érvényes állítások:

2 - 10

A vár neve: **Nándorfehérvár**

Betűjele a térképen: **F**

A várra érvényes állítások:

3 - 6

A vár neve: **Jajca**

Betűjele a térképen: **A**

A várra érvényes állítások:

5 - 8

1 – a török által újonnan épített vár, amit csak hosszú ostrom után, csellel tudott elfoglalni Mátyás

2 – a szerb uralkodó utolsó székhelye, amit a törökök 1459-ben elfoglaltak

3 – a törökök mindig kudarcot vallottak falai alatt, de végül 1521. augusztus 29-én sikeresek voltak

4 – ezt a várat már Zsigmond is meg akarta szerezni, de a törökök gyorsabbak voltak és elfoglalták

5 – a horvát területeket védő boszniai várat Mátyás sikeresen elfoglalta majd visszaverte a támadókat

6 – egy ideig Szilágyi Mihály volt a várkapitánya, ezért is ismerhette minden pontját a várnak

7 – itt halt meg Hunyadi János, a törökverő

8 – Corvin János 1501-ben felmentette a török ostrom alól

9 – 1521-ben a törökök egyetlen rohammal elfoglalták, a kb. 100 védő többsége a végsőkig harcolt

10 – ennek a várnak a közelében esett török fogságba Szilágyi Mihály

11 – a török dunai flotta egyik állomáshelye volt a várnál